

<i>І.Р. Головач, М.М. Мисик, Р.Р. Курка</i> ЗАСТОСУВАННЯ ДИСКРЕТНОЇ ІМІТАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ДЛЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СОКОДОБУВ- НОЇ ДІЛЬНИЦІ ЦУКРОВОГО ЗАВОДУ	319
ДО ВІДОМА АВТОРІВ СТАТЕЙ	325

УДК 630*1

*Асист. І.М. Сопушинський, канд. с.-г. наук;
доц. І.С. Вінтонів, канд. біол. наук,
ст. наук. співроб. Г.Г. Гриник, канд. с.-г. наук – УкрДЛТУ*

ЛІСОВА СЕРТИФІКАЦІЯ – ПЕРЕДУМОВА СТАЛОГО ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Описано принципів основи для переходу до сталого ведення лісового господарства. Розглянуто важелі впливу на процес лісогосподарювання. Вказано шляхи створення принципових основ сталого лісогосподарювання. Зроблено аналіз впливу міжнародних організацій захисту лісів і сталого лісогосподарювання на світовий ринок лісової продукції.

І.М. Sопushynskyy, doc. І.С. Vintoniv, Н.Н. Hrynyk – USUFWT

Woodsy certificate is precondition stable transaction of forestry

Described basic transition principles to stable transaction of forestry. Considered the influence levers on process forest manage. Directed the ways for creation of principled bases to stable of forestry. Seen out an influence analysis of international forests defense organizations and stable forest manage on world market of woodsy production.

Ведення лісового господарства має на меті до отримання продуктів лісу та відтворення лісового біогеоценозу. Розуміння процесів розвитку лісового середовища дає змогу поєднувати і вирівнювати такі протилежності як використання та відтворення [2,4]. Сучасне ефективне господарювання націлене на отримання прибутків, які залежать не тільки від об'єму реалізованої продукції, а і від знання стану ринку. У сучасних умовах розуміння цього є особливо важливим, оскільки Україна хоче вступити у світову торгівельну організацію.

Проблемою розвитку слаборозвинутих в економічному відношенні країн є недоступність громадян до інформаційного поля, яке швидко міняється [6]. Управління лісовими ресурсами вимагає від лісівників усіх чиновницьких рівнів сприймання, аналізу, дискутування та пристосування інформації до локальних умов. Неврахування або знехтування одним із процесів управління є глибокою помилкою для подальшого розвитку. Невміння чи

небажання сприймати інформацію призводить до фатальних наслідків у господарюванні. Прикладом може служити для лісовиків введення нової форми регулювання міжнародного ринку лісових ресурсів "Лісової сертифікації". Так, ринок лісової продукції Англії вимагає 70 % сертифікованої деревини [7, 8]. Отже, для вітчизняних лісових господарств проведення лісової сертифікації є дуже важливим завданням [3]. Сертифікація лісів насамперед повинна проводитись у підприємствах, які мають налагоджені торгівельні зв'язки з іноземними лісовими індустріями (рис. 1).

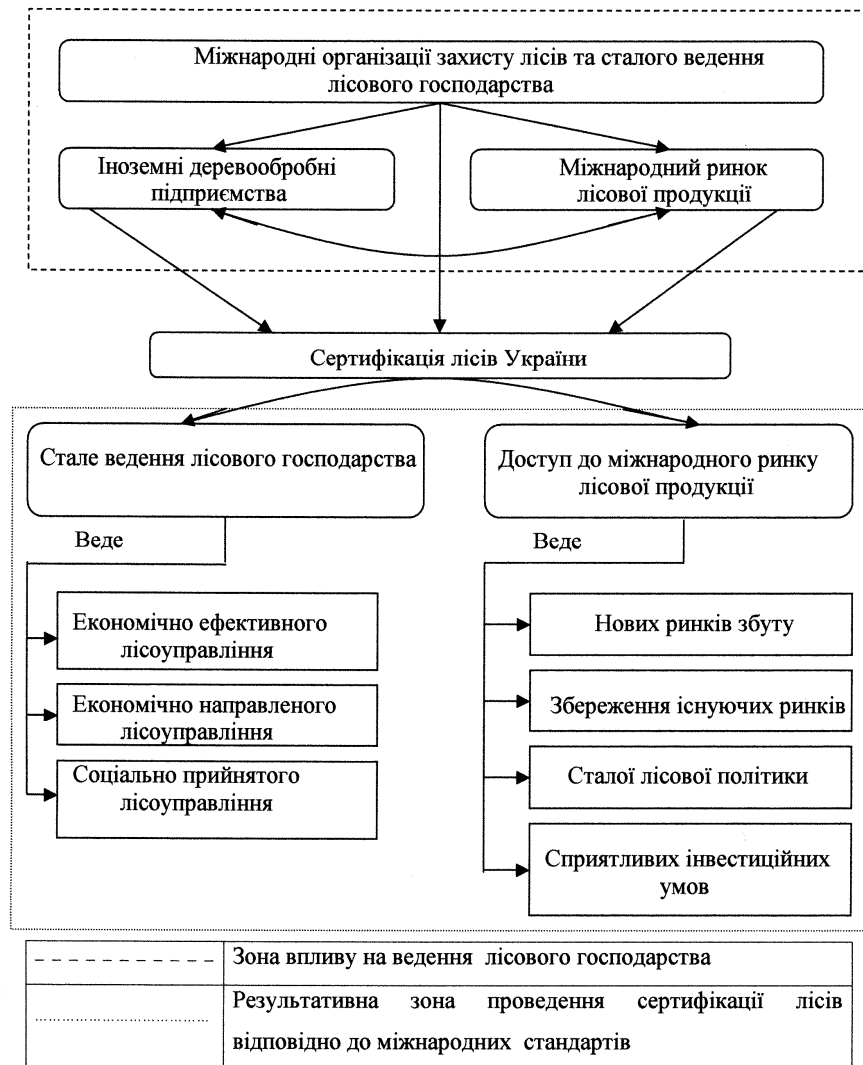

Рис. 1. Схема необхідності проведення сертифікації лісів та її результат

Розвиток ринкових відносин вимагає уміння не тільки оволодіти інформацією, а й умінням, щодо її реалізації. Ефективне використання лісових ресурсів на міжнародному рівні залежить від узгодженості всіх етапів процесу управління. Результатами цього повинен бути сталий розвиток. Стале ведення господарства вимагає економічних, екологічних та соціальних аспектів існування. Шляхом до сталості розвитку є задоволення необхідних потреб людини, гармонійне використання продуктивних сил, збереження та відтворення довкілля [1, 6]. Лісова сертифікація має на меті завдання забезпечити рівновагу у взаємодії природи та людини через стале ведення лісового господарства і принципи та критерії його перевірки. Існує декілька видів лісової сертифікації, але усі вони базуються на ідеї вирішення соціально, еколого-економічних проблем. Однією із міжнародних акредитованих організацій, що сертифікує, тобто перевіряє відповідність ведення лісового господарства до прийнятих принципів та критеріїв, є Лісова Наглядова Рада (FSC), основним завданням якої є формування якісно нових принципів управління на світовому ринку лісових ресурсів [7, 8].

Забезпечення правильного розвитку лісового господарства України повинно ґрунтуватись на умінні вірно віднаходити шляхи для входження лісової продукції на світові ринки та їх конкурентноспроможності. Важливим етапом при цьому є сертифікація лісової продукції, тобто відповідність її до світових норм. Неврахування такого підходу може призвести до віддалення лісової галузі від можливості вирішення її економічних проблем. Вирішення цих питань на всіх щаблях управління лісами дасть змогу розвиватись лісовій галузі на високому екологічному та соціальному рівнях.

Формування сталої лісової політики України повинно бути основним важелем для забезпечення ефективного лісогосподарювання. Приведення основних принципів та критеріїв ведення лісового господарства у відповідність до світових стандартів створить систему гарантій раціонального використання лісових ресурсів і їх збереження. У цьому відношенні були б корисними спільні проекти щодо дослідження, вивчення питань менеджменту лісових підприємств між вітчизняними та іноземними науково-дослідними установами. Завданням науковців є перш за все створення теоретичного підґрунтя для ефективної, стабільної лісової політики України та розробка шляхів її реалізації на практиці, необхідно враховувати реальний ресурсний потенціал: екологічні, економічні та соціальні аспекти життя [1-3, 6].

Історично склалось, що усі ліси України перебувають у державній власності, це зумовлює до одноманітності в управлінні лісовими ресурсами. Така нормативно-правова база лісового господарства не сприяє ефективному господарюванню. Важливо, аби недостатність правової та екологічної культури лісочистування були законодавчо урегульовано через часткову приватизацію лісів (до 30 % лісових земель). Площа лісових земель, яка надаватиметься у приватну власність, повинна коливатись приблизно від 0,3 га до 500 га. Таким чином можна буде забезпечити регулювання лісових відносин, а також їх спрямувати на збереження, поліпшення якісного стану і раціонального використання лісу. Ці заходи щодо реструктуризації лісової системи Ук-

раїни сприятимуть природно і ринково спрямованому удосконаленню менеджменту лісогосподарювання. Закиди щодо вирубування лісів у даному випадку недоцільні, тому що такий підхід законодавчо зобов'язує як державні, так і приватні ліси дотримуватись принципів та критеріїв сталого ведення лісового господарства. Така схема буде сприяти розвитку ефективного лісогосподарювання у ринково регульованій економіці держави. Протилежні підходи до менеджменту у приватних та державних лісах сформують, (і це важливо), громадську думку щодо ведення лісового господарства. Це є обов'язковим постулатом у демократичному суспільстві, яке повинно правильно оцінювати кожну свою частку [5]. Говорячи про сучасні проблеми і тенденції розвитку лісогосподарського виробництва, необхідно зазначити, що лісовим фахівцям бракує чітко сформованих загальнодержавних принципів лісової політики, яка б враховувала екологічні та соціальні сторони дійсності [2, 6]. Розуміння лісової проблеми розкриває прогалини у господарюванні, яке відповідає науково обґрунтованим позиціям з одного боку, а з іншого розкриває всі складності в адміністративному управлінні цієї системи. Шляхом для розвитку служить наявність у системі не менше однієї одиниці, що встановило рівновагу. Закріплення рівноваги і визначення її меж повинно встановлювати наше суспільство – через владу та громадськість, через організації захисту довкілля.

Узагальнюючи вищенаведені теоретичні аспекти подальшої перспективи лісового господарства, необхідно визначити основні підвалини для сприяння сталого ведення лісогосподарювання:

- інформування керівників лісових підприємств та їх підрозділів про розвиток лісового господарства на міжнародному рівні;
- приватизація 30 % лісів від загальної площі Держлісфонду України;
- співпраця наукових установ із лісовими підприємствами стосовно нових підходів до сталого ведення лісового господарства;
- сприяння утворенню громадських організацій захисту довкілля для підвищення екологічної свідомості культури суспільства.

Література

1. Вовк В.І. Українська дійсність у контексті еколого-економічного вчення й сценаріїв світового розвитку// Науковий вісник: Збірн. наук.-техн. праць. – Львів: УкрДЛТУ. – 2002, вип. 12.1. – С. 73-82.
2. Генсірук С.А. Оптимізація лісистості – запорука призупинення екологічних катаклізмів// Науковий вісник: Збірн. наук.-техн. праць. – Львів: УкрДЛТУ. – 2002, вип. 12.1. – С. 82-90
3. Зібцев С.В. оцінка можливостей для розширення застосування систем безперервного лісу в Україні// Науковий вісник: Збірн. наук.-техн. праць. – Львів: УкрДЛТУ. – 2002, вип. 12.1. – С. 187-192.
4. Полякова О.Г. переосмислення постулатів лісівничих наук у контексті стратегії сталого розвитку// Науковий вісник: Збірн. наук.-техн. праць. – Львів: УкрДЛТУ. – 2002, вип. 12.1. – С. 113-115.
5. Соловій І.П. Теорія земельної ренти у світлі еколого-економічного вчення// Науковий вісник: Збірн. наук.-техн. праць. – Львів: УкрДЛТУ. – 2002, вип. 12.1. – С. 90-98.
6. Туниць Т.Ю. Політика сталого розвитку лісового господарства України у контексті міжнародних вимог// Науковий вісник: Збірн. наук.-техн. праць. – Львів: УкрДЛТУ. – 2002, вип. 12.1. – С. 125-133.

7. Klins U. (2000); Die Zertifizierung von Wald und Holzprodukten in Deutschland. Dissertation zur Erlangung der Forstwissenschaftlichen Facultaet der Technischen Universitaet Muenchen. 306. S.

8. www.fsc-deutschland.de.

УДК 630*164.3

Доц. Ю.М. Дебринюк, канд. с.-г. наук – УкрДЛТУ

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОРЕНЕВИХ СИСТЕМ *PICEA ABIES* [L.] KARST. В ЛІСОВИХ КУЛЬТУРАХ ЗАХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Методом повного розкопування досліджено особливості будови кореневих систем ялини європейської у 38-річному насадженні штучного походження Липниківського лісництва Львівського ліспаркгоспу. Вивчено особливості накопичення надземної фітомаси рослин. Експериментальним шляхом встановлено коефіцієнт С для визначення маси кореневих систем ялини із застосуванням неруйнівних методів досліджень підземної частини породи.

Doc. Ju.M. Debrynyuk – USUFWT

Peculiarities of *Picea abies* [L.] Karst. root system formation in forest cultures of Western Forest-Steppe of Ukrainian

It was studied peculiarities of *Picea abies* [L.] Karst. root part structure at 38-year stand of artificial origin in Lviv LPH by method of entire digging out it was found some special features at phytomass formation. The index C for determination of *Picea abies* root system mass was identified in experimental way with usage of non destructive methods of root system studies.

Як відомо, продуктивність лісових насаджень значною мірою визначається взаємовпливом деревних порід в області кореневих систем. Тому важливими є дослідження підземної частини лісового фітоценозу з метою встановлення глибини проникнення кореневих систем рослин, характеру розподілу їх маси і довжини за горизонтами ґрунту, просторового розподілу підземних органів порід та їх зв'язку з біометричними показниками надземної частини.

У лісівничій літературі багато авторів [3, 4, 6, 19, 20, 25, 26, 31 та ін.] відносять ялину до порід з поверхневою кореневою системою. С.В. Зонн [13] відзначав високу консервативність кореневої системи виду, яка завжди розміщується поверхнево, розвивається переважно у горизонтальному напрямку і пристосована тільки до гумусового шару ґрунту. За даними А.І. Саталкіна [24] 85-95 % коренів ялини зосереджено в гумусовому горизонті.

Поряд з цим, ряд дослідників мають іншу точку зору щодо особливостей розвитку кореневої системи ялини. Так, І.І. Шишков [28] прийшов до висновку, що існуюча думка про поверхневе укорінення ялини не може бути прийнята як єдине узагальнення. Коренева система породи відзначається значною пластичністю і змінюється залежно від ґрунтово-топографічних умов.

За М.Є. Ткаченком [26], репутація ялини як найбільш вітровальної породи склалась передусім тому, що на мілких ґрунтах з близьким заляганням ґрунтових вод коренева система породи має "тарілкоподібну" форму з попе-